

Renovering av undergolv

Bakgrund

På trägolv bygger man idag undergolv med olika renoveringsskivor (träfiberskivor). Gamla golvbeläggning rivs ut och skivorna inpassas och höjjusteras med regler, kilar eller sand. Underlaget spacklas före mattläggning. På betonggolv rensas ytan på gammal golvbeläggning och rengörs noggrant. Ytan lagas, handspacklas och slipas före mattläggning.

Dagens undergolvsmetoder medför stora belastningar på arbetarna genom hög frekvens av materialhantering (tex av träfiberskivor) samt rivnings-, monterings- och spacklingsarbeten i dåliga arbetsställningar. Metoderna är även mycket arbetsintensiva.

Syfte och genomförande

NCC, BELAB och 3K Akustikbyrå har drivit ett projekt med målsättningen

- att inventera undergolvsteknik och sammanställa en kravspecifikation för en ergonomiskt inriktad vidareutveckling
- att undersöka och pröva att använda cementbaserade bruk- och avjämningsmassor för undergolvrenovering
- att utvärdera den provade tekniken ur tekniska, arbetsmiljömässiga samt produktionsekonomiska aspekter.

I projektet har gjorts fältförsök vid tre ombyggnader.

Laboratorieförsök har gjorts dels med avjämningsmassa på trägolv för att prova inverkan av fukt och rörlig last, dels med avjämningsmassa på betong med mattrester.

Resultat

För trägolv av bräder är det viktigast att se till att avjämnings-tjockleken har en viss relation till brädtjockleken. Avjämningsmassan skall kunna minska en eventuell kupning av bräderna. Dessa skall vara väl förseglade mot fukt.

Vad gäller betongbjälklag visar undersökningen att det idag finns avjämningsmaterial som går att lägga ut på golv där stora delar golvbeläggning finns kvar. En viktig förutsättning är att materialets torkkrympning är låg. Av den underliggande golvbeläggningen krävs främst att den har vidhäftning till underlaget och att mattan inte är eftergivlig. Är mattbeläggningen eftergivlig och avjämnings-skiktet för tunt, finns risk för att det senare bryts sönder under bygg- och nyttjandeskedet av koncentrerade laster. För en genomgjuten beläggning av PVC eller linoleum bedöms en avjämnings-tjocklek om ca 10 mm vara lämplig. För eftergivliga mattor med tex skumbaksida krävs betydligt tjockare beläggning.

Vid försöken har både kollektivpersonal och arbetsledare ansett att den "nya" metoden avsevärt förbättrar arbetsmiljön vid renovering av undergolv. Framförallt förbättras arbets-

Byggnadstyp	Ort	Byggnadsår	Golvtyp
bostadshus	Linköping	1912	brädgolv
sjukhem	Göteborg	1965	parkett på sand på betong
sjukhus	Lund	1930	mattor med asbesthaltigt asfaltklistor på betong

ställningarna avsevärt, då arbetstagaren slipper hanteringen av skivor och tillpassning och infästning på knä. Metoden används ofta vid nyproduktion i dag, där betongbjälklag avjämnas med dessa massor.

Försöken har även visat att man kan undvika vissa ur arbetsmiljösynpunkt dåliga arbeten. Till exempel kan man ibland använda metoden direkt ovanpå de befintliga golven, vilket innebär att rivningsmomentet med att ta bort gamla mattor kan undvikas.

De produktionsekonomiska mätningar som utförts visar att man i de flesta fall även får en metod som minskar kostnaden för renoveringen. Kan man dessutom redan från början anpassa sin produktion för metoden, kommer möjligheterna ytterligare att öka för en god lönsamhet. Andra fördelar med metoden är att tiden för renoveringen av golven avsevärt kan förkortas.

Rapporten Renovering av undergolv vid ROT-arbeten (60 sid) kan beställas kostnadsfritt från SBUF, tel 08-679 79 79.

Ytterligare information lämnas av Ulf Bergström, NCC, tel 0456-285 60, och Bo Glimskär, Byggergolab AB, tel 08-15 21 30.